

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 9.Pf.20.549/2023/5.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

Ügyvédi Iroda neve (ügyintéző: ügyvéd neve pártfogó ügyvéd)

ügyvéd címe

Az alperes:

Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága

1054 Budapest, Steindl Imre utca 8.

Az alperes képviselője:

Soósné dr. Gáspár Gabriella kamarai jogtanácsos

A per tárgya: kártérítés

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 18.P.22.699/2022/14.

18.P.22.699/2022/14-I. kiegészítő ítélet

A fellebbezést benyújtó fél: felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 200.000 (kétszázezer) forint perköltséget.

A pártfogó ügyvéd másodfokú eljárásban felmerült díját a felperes, a fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 1.410.520.972 forint és járulékai megfizetésére a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 339. §-a alapján.

[2] A csatolt iratokból megállapítható, hogy a felperes 2012. március 27. és 28. között őrizetben, 2012. március 29. napjától 2013. július 29. napjáig és 2016. június 24. napjától 2017. május 9. napjáig előzetes fogvatartásban volt, majd 2017. május 10-től 2019 novemberéig szabadságvesztés büntetését töltötte különböző büntetés-végrehajtási intézetekben.

[3] Keresetében azt adta elő, ezen időszak alatt az alperes azzal tanúsított jogellenes magatartást, hogy nem engedte, hogy a felperes munkát végezhesen, illetve amikor munkát végzett, akkor nem engedélyezte neki, hogy két műszakban dolgozhasson, továbbá hogy a munkájáért nem a piaci bért, hanem ehhez képest csökkentett munkabért kapott. A

büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bvtv.) 98. § (1) bekezdés f) és g) pontjainak megfelelően a szabadságvesztés végrehajtása során biztosítani kell az elítélt foglalkoztatásához szükséges feltételeket, továbbá a társadalmi visszailleszkedését segítő egyéb reintegrációs programokhoz szükséges feltételeket, a Bvtv. 407. § (2) bekezdése szerint pedig kérelmére a letartóztatott is végezhet munkát. A kár a felperes által a büntetés-végrehajtási intézetben elért alacsonyabb összegű bér és a piaci bér közötti különbség. Az alperesnek arra a kifogására, mely szerint a fogvatartottak munkáltatója a büntetés-végrehajtási intézet, ezért az itt megjelölt igények nem az alperes ellen érvényesíthetők, a felperes azt adta elő, hogy az alperes közvetetten felel a fogvatartottak munkavégzéséért a Bvtv. 220. § (2) bekezdése, valamint a 10/2020. (III. 31.) BVOP utasítás és a 63/2020. (XII. 12.) BVOP utasítás szerint.

[4] Az alperes ellenkérelmében az eljárás megszüntetését, illetve a kereset elutasítását kérte.

[5] A felperes 9. sorszámon beadványt terjesztett elő akként, hogy a felperes által szerkesztett, tőle származó, de alá nem írt okiratot a jogi képviselő benyújtotta azzal, hogy a csatolja a felperes beadványát és mellékleteit. Az elsőfokú bíróság ezután a tárgyaláson tájékoztatta a feleket, hogy a 9. sorszám alatti beadvány a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 74. § (1) bekezdése értelmében hatálytalan, mert azt nem a jogi képviselő szerkesztette, ezért úgy kell tekinteni, hogy a felperes annak előterjesztése során jogi képviselő nélkül járt el.

[6] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét és az alperes eljárás megszüntetése iránt előterjesztett kérelmét elutasította. Megállapította, hogy a feljegyzett 1.500.000 forint kereseti illeték a felperes személyes költségmentessége folytán az állam terhén marad, a felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját pedig a pervesztes felperes költségmentessége folytán a Magyar Állam viseli. Az ítéletet azzal egészítette ki, hogy kötelezte a felperest, fizessen meg az alperesnek 400.000 forint perköltséget.

[7] Az alperes kérelmére az eljárást nem szüntette meg a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja és 176. § (2) bekezdés b) pontja alapján. A felperes kártérítés iránt terjesztett elő keresetet, és nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely előírná, hogy az ilyen pert kívül szemben kell megindítani, így ez a perakadály nem áll fenn. Ha a felperest az alperessel szemben érvényesített jog nem illeti meg, arról érdemben, ítélettel kell dönten.

[8] Arra a következtetésre jutott, hogy miután a felperes fogvatartása 2013. július 30. és 2016. június 24. között tartósan szünetelt, ezért az alperes kifogásolt magatartását a 2012. február 27-től (helyesen: 2012. március 27-től) 2013. július 30-ig, majd a 2016. június 24-től 2019 novemberéig tartó időszakokban nem lehet egységesnek tekinteni. Tehát a korábbi időszakra állított jogellenes magatartás megítélésére a régi Ptk.-t, míg a 2016. június 24. napjától kezdődött fogvatartási időszakban tanúsított magatartás megítélésére a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényt (új Ptk.-t) kell alkalmazni.

[9] Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a Bvtv. 13. § 13. pontja definiálja a munkáltatás fogalmát. Eszerint a büntetés-végrehajtás során létrejövő munkáltatási jogviszony alanya munkáltatóként a büntetés-végrehajtási intézet, vagy a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaság, illetve a büntetés-végrehajtási szerv szerződése és a fogvatartott hozzájárulása alapján más gazdálkodó szervezet, a munkavégző pedig a fogvatartott. A Bvtv. 224. § (1) bekezdése alapján az elítéltet munkával a büntetés-végrehajtási szerv foglalkoztatja és gyakorolja a munkáltatói jogokat. A Bvtv. 219. § (1) bekezdésének megfelelően a büntetés-végrehajtási szervezet adottságai szerint biztosítani kell az elítélt munkáltatását, a (2) bekezdés értelmében az elítélt munkába állításáról és annak módosításáról a munkakör, munkahely és a munkáltató megjelölésével a BFB dönt. A Bvtv. 407. § (2) bekezdése szerint a letartóztatott kérelmére végezhet munkát, erről is a BFB dönt. Ebből tehát az következik, hogy a felperes munkáltatásáról nem az alperes, hanem az egyes büntetés-végrehajtási intézetekben működő befogadási és fogvatartási bizottság döntött. Az alperesnek nincs semmiféle döntési jogköre abban a kérdésben, hogy a felperes végezhet-e munkát, vagy sem, így súlytalan a felperesnek az az érvelése, hogy az alperes közvetetten felel a fogvatartottak munkáltatásáért. A hivatkozott BVOP utasítások közjogi szervezetszabályozó eszközök, amelyek nem teremtenek jogviszonyt az alperes és a fogvatartottak között. Emellett az alperes helyesen hivatkozott arra, hogy a fogvatartottak foglalkoztatása kógens törvényi rendelkezéseknek megfelelően történik, a munkavégzést a lehetőségekhez képest kell biztosítani, a törvény az úgynevezett második műszakban foglalkoztatás intézményét nem ismeri, ebben a körben a felperes sem jelölt meg megsértett jogszabályi rendelkezést. Az idézett jogszabályhelyekből következik az is, hogy a felperes nem az alperessel, hanem a törvényben felsorolt egyéb szervezetekkel állt munkáltatási jogviszonyban, amelyek mind önálló jogi személyek, így az elmaradt munkadíj iránti igény velük szemben érvényesíthető. Egyébként a jogszabály kifejezetten rögzíti, hogy a munkáltatási jogviszonyra a munka törvénykönyvének a szabályai, így a munkabérről szóló szabályok nem alkalmazhatók. A fogvatartottaknak fizetendő munkadíj meghatározása módját a Bvtv. 258. §-a tartalmazza, az nem képezheti alku tárgyát a fogvatartott és a munkáltató között, azt pedig a felperes nem állította, hogy munkadíja nem a Bvtv. rendelkezéseinek megfelelően lett megállapítva.

[10] A felperes a kiegészített ítélettel szemben fellebbezést terjesztett elő. Kérte, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg és kötelezze az alperest, hogy fizessen meg kártérítés jogcímén 1.410.520.972 forintot.

[11] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság téves, a jogszabályokkal ellentétes döntést hozott. Az ítélet sérti a Pp. 265. § (1) bekezdését és 279. § (1) bekezdését, Magyarország Alaptörvénye C) cikkének (1) bekezdését, XXIV. cikkének (1) bekezdését, XXV. cikkét, a XV. cikk (2) bekezdését, valamint a Bvtv. 1. § (1) bekezdését, 83. § (1) bekezdését és a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 33. §-át. Az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett, és ezzel megsértette az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és XXV. cikkét, amikor a felperest képviselő pártfogó ügyvéd által szabályosan benyújtott iratot hatálytalannak tekintette, mivel azt nem a jogi képviselő szerkesztette. Ezzel a törvényszék nem vett figyelembe olyan tényeket, amelyek alapjaiban változtathatják meg az ítéletet. Emellett kiemelte, hogy az alperes jogellenes magatartása az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének, a megkülönböztetés tilalmának megsértéséből ered. A Bvtv. 258. §-a szerint az alapmunkadíj az országos parancsnok által normatív utasításban évente meghatározott összeg,

tehát a keresetet megalapozó kérdésről, a börtönbér és a piaci bér közötti különbségről az alperes hoz döntést. Ennek során megsértette a Bvtv. 1. § (1) bekezdését, 83. § (1) bekezdését, valamint a Btk. 33. §-át, a fogvatartott ugyanis nem kaphat kevesebbet az elvégzett munkáért, mint bárki más, a Btk. 33. §-a sem rögzít olyan büntetést, amely azt mondaná ki, hogy az elítélt a piaci bér kevesebb, mint 1%-áért végez munkát.

[12] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

[13] Kiemelte, hogy az alperes magatartása nem volt jogszerűtlen, nem felróható, és nincs is okozati összefüggésben a felperes állítólagos kárával, amelynek sem összepszerűsége, sem bekövetkezésének ténye nem bizonyított.

[14] A felperes fellebbezése nem megalapozott.

[15] A felperes eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság hatálytalanak tekintette a 9. sorszámú beadványát. Jelen perben a jogi képviselő a Pp. 72. §-ának megfelelően kötelező. A 9. sorszámú beadvány egyértelműen nem a jogi képviselőtől származik, a jogi képviselő pusztán továbbította a felperes beadványát a bíróság részére, így az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy ez a nyilatkozat a Pp. 74. § (1) bekezdése értelmében hatálytalan. Emellett az ítéltábla rámutat, hogy az elsőfokú bíróság 7. sorszámú végzésében felhívta a felperest válaszirat előterjesztésére, amit a felperes – jogi képviselője útján – a 8. sorszámú beadványában meg is tett. Így a 9. sorszámú beadvány már egy bírói felhívás nélkül előterjesztett perfelvételi irat, amely emiatt a Pp. 203. § (1) bekezdése alapján is hatálytalan. Egyébként ezáltal a felperest semmilyen jogsérelem nem érte, miután ha ebben a beadványban a per eldöntéséhez elengedhetetlen nyilatkozatok voltak, ahogy ezt a fellebbezésében állítja, akkor annak semmi akadálya nem volt, hogy ezeket a jogi képviselője a tárgyaláson előadja.

[16] A felperes az elsőfokú eljárásban a keresete ténybeli és jogi alapjaként azt adta elő, hogy az alperes a felperes közvetett munkáltatójaként követett el jogsértést akkor, amikor nem munkáltatta, nem két műszakban munkáltatta, vagy nem a piaci bért biztosította számára. Ezen három megjelölt jogellenes magatartás közül a fellebbezésében már csak az egyikre hivatkozott, a piaci bér hiányára, és jogellenes magatartásként azt jelölte meg, hogy az alperes azzal, hogy a Bvtv. 258. §-a szerinti jogkörében a piacon elérhető bérnél alacsonyabban határozta meg a büntetés-végrehajtás során elérhető munkabért, megsértette a hátrányos megkülönböztetés tilalmát.

[17] Ugyanakkor a Pp. 373. § (2) bekezdése rögzíti, hogy a fellebbezésben új tény állítására akkor kerülhet sor, ha az új tény a fél önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a fellebbező fél tudomására vagy következett be, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvezőbb ítéletet

eredményezhetett volna. A kereset és a fellebbezés összevetéséből megállapítható, hogy a felperes a fellebbezésében a kereset ténybeli alapjaként mást ad elő, mint a perfelvételi irataiban. Nem arra hivatkozik, hogy az alperes felelőssége a felperes közvetett munkáltatójaként áll fenn a csökkentett bér fizetése miatt, hanem arra, hogy szabályozóként áll fenn a felelőssége, mert a Bvtv. 258. §-a alapján az alperes jogosult a büntetés-végrehajtási intézetek, vagy más büntetés-végrehajtási munkáltatók által fizetett munkabér összegét meghatározni. Ez egyértelműen új tényeloadás, amelyből egyébként – értelemszerűen – következik a jogi érvelésének módosulása is. Ugyanakkor az a tény, hogy a munkabér összegét az alperes határozza meg, nem az elsőfokú tárgyalás berekesztése után következett be, nyilvánvalóan nem is ezután jutott a felperes tudomására, miután a jogszabály ezt a rendelkezést 2013 óta tartalmazza. Ennek ellenére erre a tényre és arra, hogy ezt a szabályozási feladatát az alperes jogellenesen látta el, a felperes az elsőfokú tárgyalás berekesztéséig nem hivatkozott.

[18] Ezért az ítéltábla arra a következtetésre jutott, hogy a fellebbezésben a felperes a keresete alapjaként meg nem engedett módon új tényre hivatkozik, ezért emiatt az elsőfokú bíróság ítéletét nem lehet megváltoztatni. A felperes más érvet nem adott elő, egyébként az ítéltábla az elsőfokú ítéletben foglaltakkal egyetért. Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

[19] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 364. §-a alapján alkalmazandó 83. § (1) bekezdésének megfelelően köteles megtéríteni az alperes fellebbezési eljárásban felmerült költségét, illetve viseli a pártfogó ügyvéd díját. Az alperes költségét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a), b), c) pontja szerint határozta meg azzal, hogy az (5) bekezdésben foglalt lehetőségnél fogva mérsékelte azt. Az ügy másodfokon sem volt bonyolult ténybeli és jogi megítélésű, mind az ítélet, mind a fellebbezés rövid, érthető, könnyen és gyorsan olvasható, így a jogi képviselőnek az ellenkérelem előterjesztése során nem kellett jelentős munkát kifejtienie. Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az alperes javára 200.000 forint perköltséget fogadott el. A felperes a számára engedélyezett teljes személyes költségmentesség folytán nem köteles megfizetni a 2.500.000 forint fellebbezési illetékét, figyelemmel a Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontjára és 102. § (1) bekezdésére. A Pp. 102. § (6) bekezdése értelmében az illeték az állam terhén marad.

Budapest, 2024. február 13.

Dr. Hóbl Katalin s. k.

a tanács elnöke

Dr. Szabó Csilla s. k.
k.

Dr. Istenes Attila s.

előadó bíró

bíró